

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

30 липня 2020 року

м. Київ

№ 112

Про затвердження Правил бухгалтерського обліку операцій довірчого управління в банках України

Відповідно до статей 7, 15, 41, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 68 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з метою вдосконалення порядку відображення в бухгалтерському обліку операцій довірчого управління в банках України Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Правила бухгалтерського обліку операцій довірчого управління в банках України, що додаються.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

1) постанову Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 року № 498 “Про затвердження Правил бухгалтерського обліку операцій довірчого управління в банках України”, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 03 грудня 2003 року за № 1114/8435;

2) підпункт 1.15 пункту 1 постанови Правління Національного банку України від 08 жовтня 2010 року № 457 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 13 грудня 2010 року за № 1249/18544.

3. Департаменту бухгалтерського обліку (Богдан Лукасевич) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Романа Борисенка.

5. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 60

Правила бухгалтерського обліку операцій довірчого управління в банках
України

I. Загальні положення

1. Ці Правила розроблені відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про банки і банківську діяльність”, “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, інших законодавчих актів України, нормативно-правових актів Національного банку України (далі – Національний банк) та міжнародних стандартів фінансової звітності.

2. Ці Правила визначають порядок бухгалтерського обліку банком-управителем операцій довірчого управління за договорами з юридичними та фізичними особами, що здійснюються згідно із законодавством України.

3. Термін “фонд банківського управління” у цих Правилах вживається в такому значенні:

фонд банківського управління – кошти та інше майно установників, об’єднані банком-управителем з метою здійснення довірчого управління без створення юридичної особи.

Інші терміни в цих Правилах уживаються в значеннях, визначених законодавчими актами України.

4. Банк-управитель має відокремлювати в бухгалтерському обліку власні активи та зобов’язання банку від активів та зобов’язань довірчого управління.

Банк-управитель здійснює облік результатів діяльності за операціями довірчого управління окремо від результатів діяльності банку за іншими операціями.

5. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку операції довірчого управління за рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11 вересня 2017 року № 89 (зі змінами) (далі – План рахунків).

6. Банк-управитель здійснює облік операцій довірчого управління за кожним фондом банківського управління та/або кожним індивідуальним договором про довірче управління.

II. Відображення в бухгалтерському обліку операцій з приймання коштів, цінних паперів та інших активів у довірче управління

7. Банк-управитель для здійснення операцій довірчого управління відкриває поточні рахунки за балансовим рахунком 2601 П “Поточні рахунки банку-управителя з довірчого управління” Плану рахунків.

8. Банк-управитель здійснює облік операцій довірчого управління за позабалансовими рахунками груп 978 “Активні рахунки довірчого управління” та 979 “Пасивні рахунки довірчого управління” Плану рахунків.

Рахунки груп 978 та 979 Плану рахунків кореспондують лише між собою.

9. Банк-управитель в аналітичному обліку відображає операції довірчого управління за кожним індивідуальним договором про довірче управління та/або за кожним фондом банківського управління в розрізі установників (клієнтів) та об’єктів довірчого управління.

10. Банк-управитель складає окремий оборотно-сальдовий баланс за операціями довірчого управління. Залишки за активними рахунками групи 978 мають дорівнювати залишкам за пасивними рахунками групи 979 Плану рахунків.

11. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку майно, надане установниками в довірче управління:

до фондів банківського управління – за позабалансовим рахунком 9790 П “Фонди банківського управління” Плану рахунків;

згідно з індивідуальним договором – за позабалансовим рахунком 9791 П “Рахунки установників” Плану рахунків.

12. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку переказ коштів установниками згідно з договорами про довірче управління такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 2600, 2620, 2650	2601	На суму переказу коштів

Продовження таблиці

1	2	3	4
2	9781	9790	На суму переказу коштів (на підставі отриманої виписки з поточного рахунку банку-управителя) (у разі формування фондів банківського управління)
3		9791	На суму переказу коштів (на підставі отриманої виписки з поточного рахунку банку-управителя) (у разі укладання індивідуальних договорів про довірче управління)

13. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку внесення установниками готівкових коштів згідно з договорами про довірче управління такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9780	9790	На суму внесених готівкових коштів (у разі формування фондів банківського управління)
2		9791	На суму внесених готівкових коштів (у разі укладання індивідуальних договорів про довірче управління)
3	1001	2601	На суму внесених готівкових коштів
4	9781	9780	На суму внесених готівкових коштів (на підставі виписки з поточного рахунку банку-управителя)

14. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку надання установниками цінних паперів згідно з договорами про довірче управління до фондів банківського управління та/або надання цінних паперів в управління за індивідуальним договором такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9783	9790	На суму вартості наданих установниками цінних паперів (у разі формування фондів банківського управління)
2		9791	На суму вартості наданих установниками цінних паперів (у разі укладання індивідуальних договорів про довірче управління)

15. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку надання установниками банківських металів згідно з договорами про довірче управління до фондів банківського управління та/або надання банківських металів в управління за індивідуальним договором такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1101, 1200, 1500, 2600, 2620, 2650	2601	На суму наданих установниками банківських металів
2	9781, 9784	9790	На суму наданих установниками банківських металів (у разі формування фондів банківського управління)
3		9791	На суму наданих установниками банківських металів (у разі укладання індивідуальних договорів про довірче управління)

16. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку надання установниками інших активів згідно з договорами про довірче управління до фондів банківського управління та/або надання інших активів в управління за індивідуальним договором такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9786	9790	На суму вартості наданих установниками інших активів (у разі формування фондів банківського управління)
2		9791	На суму вартості наданих установниками інших активів (у разі укладання індивідуальних договорів про довірче управління)

17. Банк-управитель для відображення в бухгалтерському обліку операцій, зазначених у пунктах 12–16 розділу II цих Правил, може використовувати як транзитний позабалансовий рахунок 9792 П “Кредиторська заборгованість за операціями довірчого управління” Плану рахунків з подальшим їх відображенням за відповідними рахунками Плану рахунків з обліку операцій довірчого управління.

III. Відображення в бухгалтерському обліку операцій з купівлі-продажу активів за договорами про довірче управління

18. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку купівлю активів згідно з договорами про довірче управління такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9782	9781	На суму перерахованих банком-управителем коштів на придбання активів
2	2601	1200, 1500, 2600, 2620, 2650	Перерахування коштів з поточного рахунку банку-управителя
3	9783, 9784, 9786	9782	Оприбуткування активів банком-управителем

19. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку продаж активів згідно з договорами про довірче управління такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 2600, 2620, 2650	2601	Отримання коштів за продані активи
2	9781	9783, 9784, 9786	Припинення визнання активів, що продані

20. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку виплату установникам коштів за продані активи відповідно до пункту 34 розділу VII цих Правил.

IV. Відображення в бухгалтерському обліку переоцінки за позабалансовими рахунками за операціями довірчого управління

21. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку активи, отримані (придбані) ним у довірче управління, за вартістю їх придбання чи отримання.

22. Банк-управитель здійснює переоцінку активів/зобов'язань у довірчому управлінні відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності та облікової політики банку.

Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку результати переоцінки активів/зобов'язань у довірчому управлінні за окремими аналітичними рахунками позабалансових рахунків доходів та витрат від операцій довірчого управління.

23. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку переоцінку активів/зобов'язань у довірчому управлінні такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9780, 9781, 9782, 9783, 9784, 9786	9797	Збільшення вартості активів у довірчому управлінні
2	9787	9780, 9781, 9782, 9783, 9784, 9786	Зменшення вартості активів у довірчому управлінні

Продовження таблиці

1	2	3	4
3	9787	9791, 9792 9790	Збільшення зобов'язань довірчого управління
4	9791, 9792 9790	9797	Зменшення зобов'язань довірчого управління

V. Відображення в бухгалтерському обліку банком-управителем доходів (витрат) за операціями довірчого управління

24. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку нарахування доходів за операціями довірчого управління не рідше одного разу на місяць окремо за кожним договором про довірче управління відповідно до прийнятої банком облікової політики щодо здійснення довірчих операцій.

25. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку нарахування доходів за активами в довірчому управлінні такою бухгалтерською проводкою:
Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9788	9797	Нарахування доходів

26. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку отримані доходи від управління активами в довірчому управлінні такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500, 2600, 2620, 2650	2601	Зарахування коштів на рахунок банку-управителя
2	9781	9788	Отримання доходів (на підставі отриманої виписки з рахунку управління)
3	9797	9790, 9791, 9792	Зарахування доходів установникам із вирахуванням винагороди управління
4	9792	9781	Визнання отриманої винагороди (комісійних доходів) управління

Продовження таблиці

1	2	3	4
5	2601	6516	Визнання винагороди (комісійних доходів) від довірчого управління банком-управителем

27. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку визнані витратами нараховані доходи (якщо нараховані доходи за операціями довірчого управління не отримані і немає імовірності їх отримання) такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9787	9788	На суму неотриманих доходів

28. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку відшкодування витрат за рахунок коштів установників відповідно до умов договору про довірче управління такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9782, 9787	9781	На суму відшкодованих установниками витрат
2	2601	1200, 1500, 2600, 2620, 2650	Переказ коштів з поточного рахунку управителя
3	9790, 9791	9782, 9787	Зменшення сум внесків установників на суму відшкодованих витрат

29. Банк-управитель відображає в аналітичному обліку доходи (витрати), пов'язані зі здійсненням операцій довірчого управління за кожним видом таких доходів (витрат).

VI. Особливості обліку операцій, пов'язаних з управлінням іпотечними активами

30. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку отримання іпотечних активів, наданих йому в довірче управління, такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9786	9791	На суму отриманих іпотечних активів

31. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку отримання платежів за іпотечними активами, наданими йому в довірче управління, такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1001, 1200, 1500, 2600, 2620, 2650	2601	Зарахування коштів на рахунки управителя (отримання платежів за іпотечними активами)
2	9781 9791	9792 9786	Отримання платежів (на підставі отриманої виписки з рахунку управителя). Одночасно. Зменшення суми зобов'язань за іпотечними активами в довірчому управлінні та частки установника в платежах за ними
3	9792	9781	Зарахування доходів установникам за вирахуванням винагороди управителя
4	2601	1001, 1200, 1500, 2600, 2620, 2650	Виплата/переказ коштів на рахунки установників

32. Банк-управитель відображає в бухгалтерському обліку визнання винагороди (комісійних доходів) від довірчого управління такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9792	9781	Визнання винагороди (комісійних доходів) від довірчого управління банком-управителем
2	2601	6516	

VII. Відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних із припиненням договорів про довірче управління

33. Договір управління припиняється у випадках, визначених законодавством України.

34. Банк-управитель у разі припинення договору про довірче управління відображає в бухгалтерському обліку повернення установникам прийнятих та/або придбаних у довірче управління активів і доходів від управління цими активами за вирахуванням комісійної винагороди банку-управителя такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9790, 9791	9780, 9781, 9783, 9784, 9786	На суму прийнятих та/або придбаних у довірче управління активів і доходів від управління ними
2	2601	1001, 1101, 1200, 1500, 2600, 2620, 2650	Виплата/переказ коштів установникам та/або повернення установникам банківських металів у зв'язку з припиненням договорів про довірче управління

35. Банк-управитель у разі припинення договору про довірче управління відображає в бухгалтерському обліку повернення установникам набутого в результаті управління майна (споруджених об'єктів будівництва) такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9790	9782	Виконання умов договору (після підписання із забудовником акта прийому-передачі закріпленого за установником об'єкта інвестування)